

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән үзенә конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре

2018 елның 18 сентябре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклалды:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Н.Е. Мешкова «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән үзенә конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты буенча Татарстан Республикасында социаль

файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамэләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж гражданның исәпкә алу тәртибен, шул исәптән әлегә исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибен билгеләү торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләренә керә.

Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законының 4 статьясындагы 5 пункты нигезендә Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамэләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж гражданның исәбен алып бару торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләренә керә.

Шикаяттан һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчәрмәләреннән аңлашылганча, мөрәжәгать итүче — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрәдәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә (әлек Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2006 елның 16 июнендәге 378 номерлы карары белән расланган Исемлек гамәлдә булган) кергән авыру буенча 2 төркем инвалиды. 2009 елдан ул торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаж буларак исәптә тора, ләкин торак урын әлегә вакытка кадәр аңа бирелмәгән. Торак мәсьәләсен хәл итүдән аңа баш тартуның сәбәбе — ул караган гражданның категориясенә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелергә тиеш.

Гражданка Н.Е. Мешкова күрсәткәнчә, ул Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, шулай ук суд органнарына аңа социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү, шулай ук торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) алу мәсьәләләре буенча мөрәжәгать иткән. Ләкин аның бөтен мөрәжәгатьләре кире кагылган.

Монда, мөрәжәгать итүче билгеләгәнчә, югарыда күрсәтелгән

субсидияне алуның бер шарты булып Исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж дип танылуы тора. Шул ук вакытта, гражданка Н.Е. Мешкова ассызыклаганча, ул Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәжәгать иткән моментка андый тәртип Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан кабул ителмәгән булган.

Мөрәжәгать итүче фикеренчә, гражданнар социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж буларак таныла алмый торган хәл шуңа бәйле: дөгъвалана торган нормалар Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен ачык аермыйлар, гражданнарны Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж буларак тану процедурасын тулы ачыклык белән билгеләмиләр һәм аларны хокук куллану практикасында гражданнарны тиешле исәпкә куюга комачаулый торган аңлатуга юл куялар.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пунктын һәм 4 статьясындагы 5 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенә 2, 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 30, 54 (беренче өлеш), 55 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы киләләр дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 91.13 статьясындагы 1 өлеше буенча социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж гражданнарны исәпкә алу жирле үзидарә органы тарафыннан, ә Россия Федерациясе

субъектларында — федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләрендә — тиешле Россия Федерациясе субъекты законы белән әлеге вәкаләтләр шәһәр эчендәге муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла дип билгеләнмәгән булса, тиешле Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациясе Торак кодексының 91.13 статьясындагы 4 өлеше нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж гражданны исәпкә алу тәртибе, шул исәптән әлеге исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органы норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Китерелгән федераль нормалар дөгъвалана торган Татарстан Республикасы Законнда үз чагылышын табалар. Шул ук вакытта әлеге Татарстан Республикасы Законның 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пунктының торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен (аларны гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2018 елның 7 июнендәге 432 номерлы карары белән Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж гражданны исәпкә алу тәртибен раслаган) билгеләүгә юнәлгән мөрәжәгать итүче тарафыннан дөгъвалана торган нигезләмәләре үзләренең эчтәлегә һәм хокукый мәгънәсе буенча федераль дәрәжәдә беркетелгән нигезләмәләр белән тәңгәл, димәк, мөстәкыйль хокукый жайга салуны билгеләмиләр.

Шулай итеп, дөгъвалана торган нормаларның конституциячеллеген тикшерү асылда аталган федераль законнар нигезләмәләренең Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәвенә бәя бирүне аңлатыр иде, бу исә Татарстан Республикасы Конституциясенә 109 статьясындагы дүртенче өлеше һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында»

Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды компетенциясенә керми. Шуңа бәйләп рәвештә «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Законының граждана Н.Е. Мешкова тарафыннан дөгвалана торган 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пунктының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенәң 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенәң 1 пункты нигезендә әлегә шикаять карала алмый.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенәң 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенәң 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата граждана Н.Е. Мешкова шикаьтен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәжәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчermәсен гражданка Н.Е. Мешковага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына жибәргә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 24-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**